

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

(Σιλουέτα)

ΕΝΑΣ ποιητής, τοῦ ὁποῖου ὁ Θεὸς ἤγγισε πολὺ ἔνωρις τὸ μέτωπον. Δεκαπέντε ἐτῶν — ἐγεννήθη μίαν αὐγὴν τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1879 εἰς τὴν Χίον — μαθητὴς ἀκόμη τοῦ Γυμνασίου Πειραιῶς, ἔκαμε τὴν ἐμφάνισιν του ὡς διδάσκαλος. Τὸ πρῶτον του ποίημα ποῦ ἐδημοσιεύθη καὶ ἀνεδημοσιεύθη καὶ ἐσχολιάσθη, τὴν «Θλιψὴν τοῦ Μαρμάρου», ἔγω τὴν ὠραίαν ἀνάμνησιν ὅτι πρῶτος τὸ εἶδα, τὸ ἐθαύμασα καὶ τὸ ἔδωκα πρὸς δημοσίευσιν. Ἐκτοτε ὁ μικρὸς γλωμὸς ποιητῆς ἐπροχώρησε μὲ νέας ἐκπλήξεις. Ὁ Μητσάκης πρῶτος, ἐξαρτισμένος ἀπὸ τὸ πούρωρον τάλαντον, τὸν ἐγκωμιάσεν, ὁ Παλαμᾶς τὸν προσεφώνει ὠπευτικῶς «jeune maitre», οἱ ξένοι ἤρχισαν νὰ τὸν μεταφράζουσι καὶ νὰ τὸν κρίνουσι καὶ δὲν ὑπῆρξεν ἔκτοτε ἰδικὸς μας ἢ ξένος, ποῦ νὰ ἡσχολήθη μὲ τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ τὸν ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν πρῶτην γραμμὴν.

Δὲν εἶμπορεῖ νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς τὴν ποίησιν τοῦ Πορφυρά εἰς ὀλίγας γραμμᾶς. Εἶνε μία ποίησις βαθύτατα ὑποβλητικὴ, ἀναβλύζουσα μ' ἓνα ἐντελῶς ἀτομικὸν γλυκύτατον ρυθμόν, ἀπὸ μίαν καθαρωτάτην πηγὴν, σκιασμένην ἀπὸ ἱερά δένδρα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα δροσιζονται καὶ παίζουσι Ναϊάδες καὶ ἀντηχεῖ κάποιον φύσημα ἄρχαίου αὐλοῦ. Διότι ἡ ποίησις αὕτη, ἡ βαθύτατα μελαγχολικὴ, δὲν ἔχει τίποτε ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν καὶ πνιγερὰν μελαγχολίαν τῶν σπληνικῶν τῆς Δύσεως, ἀλλὰ πλέει εἰς μίαν διαύγειαν καὶ εὐγένειαν ἐλληνικὴν, καὶ εἶνε

ἀρωματισμένη ἀπὸ τὸ ἄνθος τῆς θλίψεως, τῆς θλίψεως τῆς ἰδανικῆς, τὴν ὁποίαν γεννᾷ κάθε βλαστὴ ἐνατένισις τῆς ὠραιότητος.

Τὸ ἔργον τοῦ Πορφύρα δὲν εἶνε ἐκτεταμένον, βιαστικόν, συμπεφορημένον. Ἀπὸ τὴν ψυχὴν αὐτὴν νομίζει κανεῖς ὅτι δὲν ἀνεδόθη παρὰ ὅ,τι ἀνέβλυσεν αὐθόρμητον, εἰλικρινές καὶ ἀβίαστον, ὡς ἄσμα καὶ ὡς στεναγμός. Καμμία προσπάθεια καὶ κνένας ἀγὼν δὲν φαίνεται ἐκεῖ μέσα. Ἀπὸ ὅλα τὰ σταυροδρομια τῶν τεχνοτροπιῶν, ἀπὸ ὅλας τὰς ἀτραπούς τῶν συρμῶν, ἀπὸ ὅλους τοὺς πειρασμούς τῆς ἀνησύχου τέχνης τοῦ αἰῶνος μας, τίποτε δὲν τὸν ἀπεπλάνησε καὶ τίποτε δὲν τὸν παρεστράτησε, ὅπως τοὺς περισσοτέρους. Ἠκολούθησεν ἡσυχος, προσκυνητῆς περιπαθῆς ἐνὸς ἰδανικοῦ, τὸν δρόμον ποῦ ἐχάραξεν ἀπὸ τὰ πρῶτα του βήματα, τὸ μυστικὸν καὶ ἡσυχον μονοπάτι, ποῦ εἰς κάποιον ποίημά του ἀνεβαίνει εἰς τὸ βουνὸν καὶ χάνεται· εἰς τὸν οὐρανόν.

Καὶ τὸ ἐρημικὸν μονοπάτι τὸν φέρει ὀλοένα πρὸς ὠραιότερους καὶ φωτεινότερους ὀρίζοντας τὸν γλωσσὸν ποιητὴν, μὲ τὸ φωτεινὸν μέτωπον, τὸν ποιητὴν τῶν ὠραίων ἀρμονιῶν καὶ τῶν εὐγενικῶν καὶ ὑπερόχων θλίψεων, τὸν μικρὸν προφήτην μὲ τὸ λεπτὸν καὶ εὐθραυστον στέλεχος μιᾶς ζωῆς, ἀφιερωμένης ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν λατρείαν τῆς μελαγχολικῆς ὠραιότητος.

Π. ΝΒ

ANEMΩNES ΣΤΟΝ ANEMO

1

ΣΥΝΝΕΦΑ τῆς τρελλῆς Νοτιᾶς ἀιθρήματα ἀπλωμένα,
Τρεχαντηράκια αἰθέρια μὲ τὰ πανιά σκιωμένα,
Παλῆς μου ἀγάπες, ποῦ ἀπὸ μιᾶ σκορτάτε σ' ἄλλην ἄκρη,
Περὶ φανα σιτὴ μοῖρα σας καὶ δίχως μάταια δάκρυα,
Στὰ πέλαγα ποῦ ἀνοίξανε γιὰ σὰς οἱ οὐράριοι θόλοι,
Τρεχαντηράκια αἰθέρια χωρὶς ἀραξοβόλι,
Ἐκεῖ ποῦ ταξειδεύετε, σὲ κάποιον τρεχαντήρι,
Τραβᾶτε τὴ θλιμένη μου ψυχὴ καρραβοκύρη.

2

Ἄθωα πηγὴ, μὲ τὰ πολλὰ χοριάκια σκεπασμένη,
Κάτω ἀπ' τὸ θόλο ποῦ πλεξάν γιὰ σένα τᾶγρια κλώνια,
Δὲν ἄκουσε ποτέ, ψυχὴ τὸν ἦχο διψασμένη,
Σὰν τοῦ νεροῦ σου τὰ κρυφὰ — πῶς νὰ τὰ πῶ ; — τρυγόνια.